İklim Türleri ve İklim Grafikleri

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- İklim türleri sıcaklık, basınç, rüzgâr, nem ve yağışın **uzun süreli ortalamalarına** göre belirlenir; benzer alanlar aynı iklim bölgesidir (makroklima). Farklılığa enlem, karasallık-denizellik, okyanus akıntıları ve topoğrafya (yükselti, bakı, dağların uzanışı) yol açar. Küçük bir alandaki farklı özel iklim koşuluna **mikroklima** denir.
- **Sıcak iklimler** (tropikal kuşak; sıcaklık yıl boyu yüksek, mevsimler kurak-yağışlı dönem olarak ayrılır): **Ekvatoral** (her ay sıcak ve bol yağışlı, yıllık sıcaklık farkı çok az), **savan** (yazı yağışlı, kışı kurak), **çöl** (yağış çok az, günlük sıcaklık farkı büyük), **muson** (yaz musonuyla çok yağışlı yaz, kurak kış).
- **Ilıman iklimler** (orta kuşak, dört mevsim belirgin): **Akdeniz** (yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlı), **okyanusal** (her mevsim yağışlı, yazlar serin, kışlar ılık), **ılıman karasal – step** (yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve karlı, yağış en çok ilkbaharda), **sert karasal** (kışlar çok soğuk ve uzun, yazlar kısa ve serin).
- **Soğuk iklimler: tundra** (kutup altı; kısa ve serin yaz), **kutup** (yıl boyu çok soğuk), **yüksek dağ** (yükseltiye bağlı soğuk). **Türkiye** mutlak konumuyla Akdeniz iklim kuşağındadır; ancak yükselti, karasallık ve dağların uzanışı nedeniyle **Akdeniz, Karadeniz ve karasal** iklim ile bunlar arasında geçiş alanları görülür. Karadeniz ikliminde her mevsim yağışlı, yıllık sıcaklık farkı azdır.
- **Sıcaklık-yağış grafiği okuma:** Çizgi aylık ortalama sıcaklığı (°C), sütunlar aylık toplam yağışı (mm) gösterir. Yıllık sıcaklık farkı = en sıcak ay - en soğuk ay; yıllık yağış = aylık yağışların toplamı. Yağışın hangi mevsimde yoğunlaştığı (yağış rejimi) iklim türünü belirlemede önemlidir.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 İklim türlerini sıcak, ılıman ve soğuk iklimler olarak gruplandırınız.
Savan · Tundra · Akdeniz · Çöl · Okyanusal · Kutup · Muson · Sert karasal

2 Yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı geçen iklim hangisidir?

A) Okyanusal iklim
B) Ekvatoral iklim
C) Akdeniz iklimi
D) Tundra iklimi
E) Muson iklimi

3 Aşağıdaki ifadelerin başına doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.
( ) Ekvatoral iklimde yıllık sıcaklık farkı çok azdır.
( ) Karadeniz ikliminde yazlar kuraktır.
( ) Muson ikliminde en çok yağış yaz mevsiminde düşer.
( ) Türkiye'de iklimler arasında kesin sınırlar çizmek mümkün değildir.

4 Türkiye'de etkili olan üç büyük iklim türü aşağıdakilerin hangisinde birlikte verilmiştir?

A) Ekvatoral – savan – çöl
B) Akdeniz – Karadeniz – karasal
C) Tundra – kutup – yüksek dağ
D) Muson – okyanusal – sert karasal
E) Çöl – Akdeniz – tundra

5 Bulunduğu bölgenin genel iklim koşullarından arazi şekli, toprak ya da insan etkisiyle sapma gösteren küçük bir alandaki özel iklim koşullarına ne ad verilir?

A) Makroklima B) Hava durumu C) Muson D) Ekinoks E) Mikroklima

6 Aşağıdakilerden hangisi **soğuk iklimler** arasında yer alır?

A) Yüksek dağ iklimi
B) Savan iklimi
C) Akdeniz iklimi
D) Muson iklimi
E) Okyanusal iklim

7 Bir iklim grafiğinde çizgi ve sütunların neyi gösterdiğini yazınız. Yıllık sıcaklık farkı nasıl hesaplanır?

8 Her ay sıcak ve bol yağışlı olan, dünyada biyoçeşitliliğin en fazla olduğu yağmur ormanlarının görüldüğü iklim hangisidir?

A) Çöl iklimi B) Tundra iklimi C) Step iklimi D) Kutup iklimi E) Ekvatoral iklim

9 Tropikal kuşakta görülen sıcak iklimlerde mevsimler genel olarak nasıl belirginleşir?

A) Dört belirgin mevsim olarak
B) Yıl boyu kar ve buzla
C) Kurak ve yağışlı dönemler olarak
D) Yalnızca gece ve gündüz farkıyla
E) Uzun kış ve kısa yaz olarak

10 Yazları sıcak ve kurak, kışları soğuk ve karlı geçen; doğal bitki örtüsü bozkır olan iklim hangisidir?

A) Okyanusal iklim
B) Ilıman karasal (step) iklim
C) Ekvatoral iklim
D) Muson iklimi
E) Tundra iklimi

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Aşağıdaki iklim grafiğine göre K istasyonunun yıllık sıcaklık farkını, yıllık toplam yağışını ve iklim türünü yazınız.

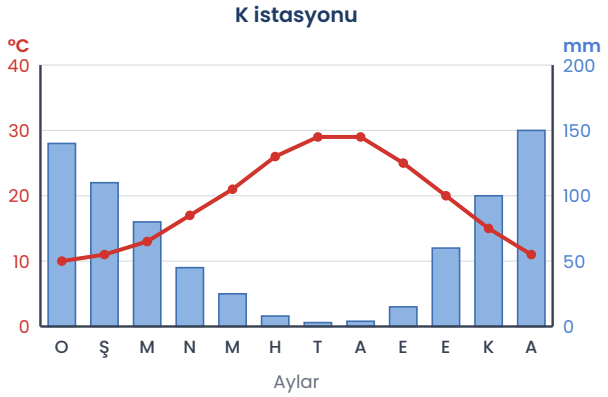

12 Aşağıdaki iklim grafiğine göre L istasyonunun iklim türünü belirleyiniz ve iki gerekçe yazınız.

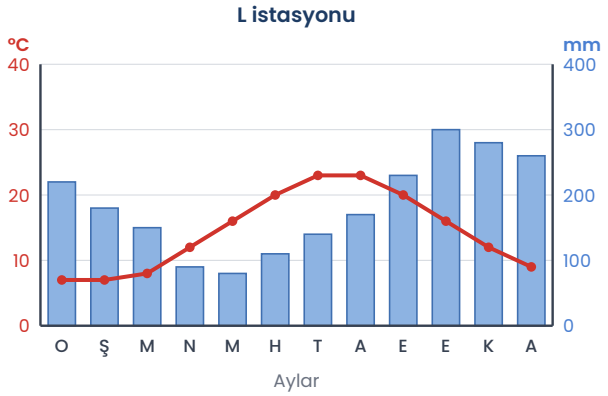

13 Aşağıdaki grafiğe göre M istasyonu için aşağıdakilerden hangisi **söylenemez**?

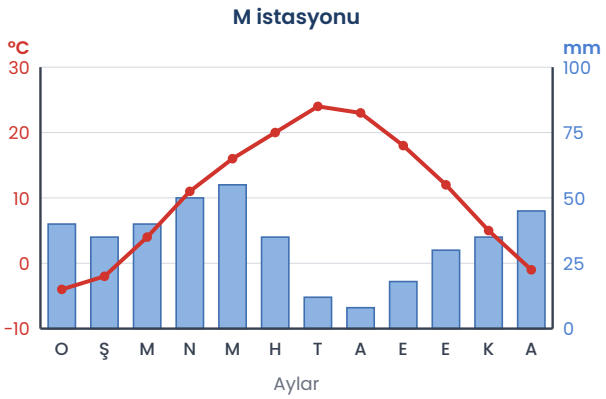

A) Yaz aylarında yağış en yüksek seviyededir.
B) Kışın ortalama sıcaklık 0 °C'un altına düşer.
C) Yıllık sıcaklık farkı 28 °C'tur.
D) Yıllık yağış 500 mm'nin altındadır.
E) En çok yağış ilkbaharda düşer.

14 Ekvatoral iklimle ilgili
I. Her ay yağış görülür.
II. Yıllık sıcaklık farkı çok azdır.
III. Dört mevsim belirgin olarak yaşanır.
yargılarından hangileri **doğrudur**?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I ve III

15 Türkiye'nin batısında (Uşak, Afyon, Kütahya çevresi) hem Akdeniz hem de karasal iklim özelliklerinin hissedilmesi aşağıdakilerden hangisini gösterir?

A) Bu alanda iklim olmadığını
B) Bu alanın Ekvator'a yakın olduğunu
C) Bu alanda muson etkisi görüldüğünü
D) İklimler arası geçişin dereceli olduğunu
E) Akdeniz ikliminin tüm Türkiye'de aynı olduğunu

16 Aşağıdaki tabloda dört istasyonun yıllık sıcaklık farkı ve yıllık yağışı verilmiştir. Karasallığın en belirgin olduğu istasyonu ve en fazla yağış alan istasyonu yazınız.

İstasyon	Yıllık sıcaklık farkı (°C)	Yıllık yağış (mm)
K	19	740
L	16	2210
M	28	403
N	1	2720

17 Kıtaların batı kıyılarında, orta kuşakta, her mevsim yağışlı, yazları serin ve kışları ılık geçen iklim hangisidir?

A) Step iklimi B) Çöl iklimi C) Savan iklimi D) Muson iklimi E) Okyanusal iklim

18 Türkiye'nin mutlak konumu itibarıyla Akdeniz iklim kuşağında olmasına rağmen farklı iklimlerin görülmesinin nedeni **olamaz**?

A) Yükseltinin kısa mesafede çok değişmesi
B) Güneş ışınlarının Türkiye'ye yılda iki kez dik gelmesi
C) Denizellik ve karasallık farkı
D) Dağların uzanış doğrultusu
E) Kıyı ile iç kesim arasındaki farklar

19 Yazları muson rüzgârlarıyla çok yağışlı, kışları kurak geçen ve çeltik tarımının yaygın olduğu iklim hangisidir?

A) Muson iklimi
B) Akdeniz iklimi
C) Tundra iklimi
D) Okyanusal iklim
E) Kutup iklimi

20 Dönencelere yakın alanlarda yıllık yağışın çok az olduğu, gündüz ile gece arasında sıcaklık farkının çok büyük olduğu iklim hangisidir?

A) Okyanusal iklim
B) Karadeniz iklimi
C) Çöl iklimi
D) Muson iklimi
E) Ekvatoral iklim

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 Aşağıdaki iklim grafiğine sahip N istasyonu ile ilgili aşağıdakilerden hangisi **doğrudur**?

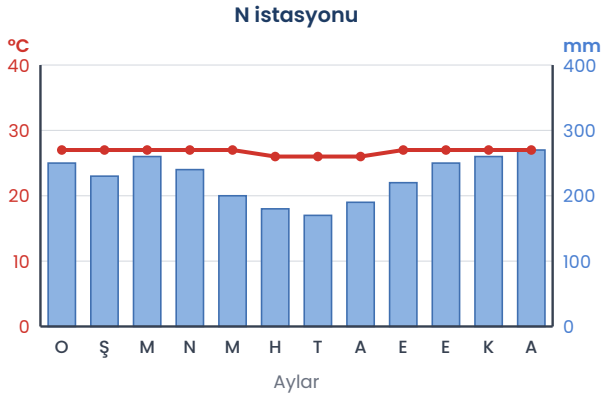

A) Ekvator'a yakın, alçak basınç alanında bulunan bir istasyondur.
B) Kutup dairesinin ötesindedir.
C) Kışları soğuk ve karlıdır.
D) Yazları kurak geçen bir Akdeniz iklimi istasyonudur.
E) Yıllık sıcaklık farkı çok yüksektir.

22 K, L, M ve N istasyonlarının verileri karşılaştırıldığında
I. Yağış rejimi en düzensiz (yazın kurak) olan K'dir.
II. Kış sıcaklığı en düşük olan M'dir.
III. Yıllık yağışı en fazla olan L'dir.
yargılarından hangileri **doğrudur**?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I ve III

23 İklim grafiği verilen bir istasyonda yıllık sıcaklık farkı 30 °C, yıllık yağış 350 mm ve en yağışlı mevsim ilkbahardır.
Bu istasyon aşağıdaki yerlerden hangisinde olabilir?

A) Ekvator'da bir kıyı kentinde
B) Batı Avrupa'da bir kıyı kentinde
C) Deniz etkisinden uzak bir iç kesim ovasında
D) Doğu Karadeniz kıyısında
E) Muson Asyası'nda bir kıyı kentinde

24 Akdeniz iklimi ile Karadeniz iklimini yağış rejimi, yıllık sıcaklık farkı ve doğal bitki örtüsü bakımından karşılaştırınız.

25 Aynı enlemde bulunan iki kentten biri kıyıda ve alçakta, diğeri iç kesimde ve yüksektedir.
İç kesimdeki kentin iklim grafiğinde aşağıdakilerden hangisi beklenir?

A) Yıllık sıcaklık farkının daha az olması
B) Kış aylarında sıcaklık çizgisinin daha aşağıda olması
C) Her ay yağışın daha fazla olması
D) Sıcaklık çizgisinin yıl boyu düz olması
E) Kışların daha ılık olması

26 Sahra Çölü ile Amazon Havzası'nın iklimleri karşılaştırıldığında aradaki farkın temel nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sahra'nın kutup dairesinin ötesinde olması
B) Amazon'un orta kuşakta olması
C) İkisinin aynı basınç kuşağında olması
D) Sahra'da muson yağışlarının fazla olması
E) Sahra'nın dinamik yüksek basınç, Amazon'un termik alçak basınç etkisinde olması

27 Bir kentte büyük bir parkın içinin, çevresindeki beton alanlara göre yazın daha serin ve nemli olması hangi kavramla açıklanır? Bu kavrama bir örnek daha veriniz.

28 Aşağıdaki iklim-özellik eşleştirmelerinden hangisi **yanlıştır**?

A) Çöl iklimi – yağış çok az, günlük sıcaklık farkı büyük
B) Savan iklimi – yazları yağışlı, kışları kurak
C) Tundra iklimi – kısa ve serin yaz
D) Sert karasal iklim – kışları ılık ve yağışlı
E) Kutup iklimi – yıl boyu çok soğuk

29 Aşağıdakilerden hangisi iklim türlerini belirlerken dikkate alınan ölçütlerden biri **değildir**?

A) Uzun yılların sıcaklık ortalaması
B) Yıllık yağış miktarı
C) Yağışın mevsimlere dağılımı
D) Yıllık sıcaklık farkı
E) Bir günlük hava durumu raporu

30 Aşağıdakilerden hangisi Türkiye'de Karadeniz iklimi etkisindeki bir yerde görülmesi **en az beklenen** durumdur?

A) Yaz aylarında uzun süren kuraklık nedeniyle sulama ihtiyacının çok artması
B) Her mevsim yağış görülmesi
C) Gür orman örtüsü
D) Yıllık sıcaklık farkının az olması
E) Nem oranının yüksek olması

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**